

ŽOZEFINA SURIKO ir paleido iš rankų skustuką. Jo ašmenys nuslydo nuo bulvės ir giliai įpjovė odą ties riešu. Kraujas, visur kraujas. Ji žiūrėjo į mėlynas venas, į raudoną įpjovą, į baltą virtuvės kriauklę, į geltono plastiko sietelį, kuriame pampsojo baltutės, žvilgančios nuskustos bulvės. Kraujo lašeliai vienas po kito krito žemyn, aptaškydami baltą grindų dangą. Ji įsiremė rankomis į kriauklę ir pravirkė.

Išsiverkti jai reikėjo. Pati nežinojo, kodėl. Svarių priežasčių tam buvo daugiau, nei gana. Ši irgi tam tiko. Ji dairėsi virtuvinio rankšluosčio, pačiuo jį ir tvirtai aprišo žaizdą. „Tapsiu fontanu – ašarų, kraujo, atodūsių fontanu, pasiduosiu mirčiai.“

Tai buvo sprendimas. Pasiduoti mirčiai, tylomis. Užblėsti, kaip blėsta gęstanti lempa.

Mirti čia pat, virš kriauklės. „Bet stovint nemirštama, – tuojau pasitaisė ji. – Mirštama gulint arba suklypus, įkišus galvą į orkaitę arba panardinus į vonią.“ Sykį laikraštyje ji perskaitė, kad moterys dažniausiai nusižudo iššokdamos pro langą. Vyrų – pasikaria. Iššokti pro langą? To ji niekada nesugebėtų.

Tačiau išlieti savąjį kraują ašaromis, nebeskiriant, ar tas tekančias skystis raudonas, ar skaidrus... Lėtai užmigti. „Nagi, mesk tą

rankšluostį ir nuleisk rankas į kriauklę! Ir vis dėlto... teks stovėti, o stovint nemirštama.“

Nebent mūšyje. Per karą...

Tačiau karas dar nebuvo paskelbtas.

Ji šniurkštelėjo, priglaudė rankšluostį prie žaizdos, sulaukė ašaras ir pažvelgė į savo atspindį lange. Plaukuose buvo pamiršusi pieštuką. „Nagi, – paragino save, – skusk tas bulves... Apie kitką pagalvosi vėliau!“

Tą gegužės pabaigos rytmetį, termometrui pavėsyje rodant 28 laipsnius karščio, šeštame aukšte, pasislėpęs po balkono markize, šachmatais žaidė vyras. Vienas. Jis meditavo, palinkęs prie žaidimo lentos. Jam taip magėjo atkurti tikrovišką atmosferą, kad, pereidamas žaisti į varžovo lentos pusę, pats persėdavo priešais, o žingsniuodamas nuo vienos stalo pusės prie kitos, pasičiupdavo pypkę, kurią vis papsėjo. Jis pasilenkdavo, atsidusdavo, pakeldavo nuo lentos vieną figūrą, grąžindavo ją į vietą, atsitraukdavo, vėl atsidusdavo, paimdavo į rankas tą pačią figūrą, perkeldavo ją, pakraipydavo galvą, paskui padėdavo pypkę ir persėdavo į kėdę priešais.

Tai buvo vidutinio ūgio, itin tvarkingos povyzos vyras kaštono spalvos plaukais, rudomis akimis. Jo kelnių klostės krito tiesiai, o batai blizgėjo tartum ką tik išpakuoti. Paraitotos marškinių rankovės atidengė dilbius ir dailius riešus, o nagai buvo taip nu-  
gludinti ir taip žvilgėjo, kaip žvilga tik po manikiūro. Lengvas ir, kaip galima buvo įtarti, nuo veido nedingstantis įdegis papildė tą šviesiai rusvą spalvinę gamą, kuri gaubė šį asmenį. Jis panėšėjo į tas kartonines figūrėles su nupieštomis kojinitėmis ir apatiniais drabuželiais, parduodamas žaislų skyriuje, kurias gali padabinti kaip įsigeidęs: lakūno, medžiotojo, tyrinėtojo kostiumu. Tai buvo vyras, tinkamas pasirodyti baldų katalogo puslapiuose, kad įkvėptų pasitikėjimą ir pabrėžtų vaizduojamų baldų kokybę.

Staiga jo veidą nušvietė šypsena. „Šachas ir matas, – sukuždėjo jis įsivaizduojamam porininkui. – Vargšeli, štai ir įkliuvai! Galiu lažintis, kad nieko nenujautei!“ Patenkintas jis pats sau paspaudė ranką ir, pakeitęs balso toną, save pasveikino: „Šauniai sužaidei, Toni! Buvai labai stiprus!“

Jis pakilo, pasiražė, pasitrindamas krūtinę, ir nutarė pasimėgauti taurele gėrimo, nors tam dar nebuvo metas. Įprastai aperityvą jis gurkšnodavo vakare, maždaug dešimt minučių po šeštos, žiūrėdamas laidą „Klausimai čempionui“\*. Julieno Leperso veda ma laida virto susitikimu, kurio jis kaskart nekantriai laukdavo, o praleidęs laidą likdavo nusiminęs. Jis lūkuriuodavo nuo pusės septintos. Nekantraudavo išbandyti jėgas, lygindamasis su keturiais jam siūlomais čempionais. Taip pat jam buvo įdomu pamatyti, kokį švarką vilkės laidos vedėjas, kokius marškinius, kokį kaklaraištį bus parinkęs. Pats sakydavo, kad derėtų ir jam išmėginti sėkmę bei užpildyti žaidimo dalyvio anketą. Kas vakarą tai sau kartojo, bet veiksmų nesiėmė. Jam būtų tekę žaisti „atrankiniame etape“, o šitas žodžių sąskambis jį kažin kuo liūdino.

Jis nukėlė ledo kibirėlio dangtį, atsargiai ištraukė du ledo kubelius, įmetė juos į taurę, įsipylė baltojo martinio. Tuomet pasilenkė pakelti siūlo, kurį pastebėjo ant kilimo, atsitiesė, suvilgė lūpas gėrimu ir išleido kelis vos girdimus garsus, taip norėdamas išreikšti pasitenkinimą.

Kas rytą jis žaidė šachmatais. Kas rytą – ta pati rutina. Jis keldavosi septintą, kartu su vaikais, pusryčiams pasiruošdavo viso grūdo duonos skrebučių, paskrudintų ketvirtuoju lygiu, užsitępdavo sūdyto sviesto ir abrikosų uogienės be pridėtinio cukraus,

---

\* „Klausimai čempionui“ (pranc. *Questions pour un champion*) – populiarus intelektualinis TV žaidimas Prancūzijoje.

atsigerdavo šviežių, ranka spaustų apelsinų sulčių. Po pusryčių – pusvalandis mankštai: pratimai nugarai, pilvo presui, krūtinės raumenims ir šlaunims. Vėliau – laikas laikraščiams, kuriuos jam, prieš išskubėdamas į mokyklą, viena po kitos parnešdavo dukros. Jis atidžiai peržvelgdavo darbo skelbimus, kuriuo nors susidomėjęs išsiųsdavo gyvenimo aprašymą. Tada – dušas, skutimasis rankiniu skustuvu su miilu, kuris suputodavo po skutimosi šepetuko šereliais, tuomet ateidavo metas išsirinkti rūbus, kuriais tądien vilkės, ir, galop, sužaisti šachmatų partiją.

Drabužių pasirinkimas buvo sunkiausia ryto rutinos dalis. Jis nebežinojo, kuo vilkėti. Savaitgaliui, laisvalaikiui skirta apranga ar kostiumu? Vieną dieną, kai skubėdamas apsilvilko sportinį kostiumą, iš vyresniosios dukters Hortenzijos išgirdo: „Tėti, tu nedirbi? Visą laiką atostogauji? Man patinka, kai gražiai atro dai, vilki dailių švarką, dailius marškinius ir ryši kaklaraištį. Daugiau niekad neateik pasiimti manęs iš mokyklos apsilvilkęs sportinį kostiumą.“ Vėliau, jau kiek švelniau – mat tąryt ji pirmą kartą kalbėjo su tėčiu tokiu tonu, ir šis išblyško, – pridūrė: „Sakau tai dėl tavęs, tėveli, kad ir toliau būtum gražiausias pasaulio tėtis.“

Hortenzija buvo teisi – gerai apsirengęs jis atrodė visai kitaip.

Baigęs šachmatų partiją jis paliedavo gėles, kurios augo pritvirtintos prie balkono atbrailos, nuskabydavo sudžiūvusius lapelius, nukirpdavo senas šakeles, vandeniui apipurkšdavo užsimezergusius pumpurus, šaukštu supurendavo vazonų juodžemį ir, prireikus, patręsdavo žemę. Baltoji kamelija kėlė jam nemažai rūpesčių. Su šia gėle jis kalbėdavo, ilgėliau prie jos užtrukdavo, nuvalydavo kiekvieną lapelį.

Kas rytą – jau metus – ta pati rutina.

Vis dėlto šįryt jis atsiliko nuo įprasto grafiko. Šachmatų partija buvo sudėtinga, jam teko pasistengti, kad nenusileistų įsivaizduo-

jamam varžovui. Sunku, kai neturi užsiėmimo. Sunku neprarasti nejučia senkančio laiko prasmės. „Išlik budrus, Toni, – padrašino save, – išlik budrus. Neiškysk, suimk save į rankas.“

Jis įprato garsiai reikšti mintis ir suraukė antakius išgirdęs, kad kreipiasi pats į save. Siekdamas atsigriebti už prarastą laiką nutarė, kad augalais šįsyk nesirūpins.

Jis praėjo pro virtuvę, kur žmona skuto bulves. Pažvelgęs į ją iš nugaros atkreipė dėmesį, kad ši dar pastambėjo. Riebalai buvo nusėdę ant jos klubų.

Kai jie įsikraustė į šį Paryžiaus priemiesčio daugiabutį, ji buvo aukšta ir liekna, be menkiausios rinkelės.

Kai jie įsikraustė, mergaitės buvo ūgio sulig kriaukle...

Kai jie įsikraustė...

Tai buvo kiti laikai. Jis pakeldavo žmonai megztinį, uždėdavo rankas jai ant krūčių ir dejuodamas kartodavo „mieloji!“ tol, kol ši nusileisdavo ir pasilenkdavo, abiem rankom tvirtai laikydama lovatiesę, kad nesusiglamžytų. Sekmadieniais ji ruošdavo pietus. Mergaitės reikalaudavo peilių, norėdamos „padėti mamai“, ar puodų dugnų, kad šiuos „išvalytų liežuviu“. Jiedu stebėdavo dukras su gauduliu akyse. Kas du tris mėnesius jie matuodavo mergaičių ūgį, kurį pieštuku pažymėdavo ant sienos – ši buvo kupina brūkšnelių su greta užrašytomis datomis ir vardais: Hortenzija ir Zoja. Kaskart, atsirėmus į virtuvės durų staktą, jį apimdavo begalinis liūdesys. Užplūsdavo neišnarpliojamos painiavos pojūtis, prisiminimai apie tuos laikus, kai gyvenimas jam šypsojosi. Nieko panašaus nenuitkdavo nei miegamajame, nei svetainėje – tik čia, šioje patalpoje, kur kitados slypėjo jų laimė. Tai buvo šilta, rami, kvapni vieta: garuojantys puodai, ant orkaitės rankenos padžiauti virtuviniai rankšluosčiai, šokoladas, besilydantis virš vandens vonelės, dukros, lukštenančios riešutus... Jos mosuodavo šokoladu

karūnuotais pirštais, nusipiešdavo sau ūsus, kuriuos vėliau nusilaižydavo. Ant virtuvės lango stiklo nusėdę garai išdabindavo jį it nėriniuotą staltiesę – pakerėtas šio vaizdo Antuanas įsivaizduodavo esąs eskimų šeimos tėvas, įsitaisęs viename iš iglu Šiaurės ašigalyje.

Kitados... Laimė buvo šalia, neblėstanti ir apgaubianti ramybe.

Ant stalo gulėjo atversta Georges'o Duby knyga. Antuanas pasilenkė perskaityti jos pavadinimo: „Riteris, moteris ir kunigas“\*. Žozefina dirbo prie virtuvės stalo. Tai, kas kadaise buvo papildomu uždarbiu, šiandien virto jų pragyvenimo šaltiniu. Žozefina buvo Prancūzijos nacionalinio mokslinių tyrimų centro tyrėja, kuri specializuojasi XII amžiaus moterų gyvenimo srityje! Kitados Antuanas nepraleisdavo progos pasišaipyti iš jos tyrimų ir nuolaidžiai kartodavo: „Mano žmona dėl istorijos pametusi galvą. Tiesa, tik dėl XII amžiaus! Ak, ak, ak!“ Jam atrodė, kad tokiais dalykais gali domėtis tik mokslo žiurkės. „XII amžius – nelabai seksualu, mieloji“, – sakydavo jis, grybšteldamas jai už sėdmenų. „Bet juk būtent tuo laikotarpiu Prancūzija pasuko modernumo link: prekyba, pinigai, miestų savivalda...“

Jis nutildydavo žmoną bučiniu.

Šiandien XII amžius juos maitino. Antuanas krenkštelėjo, kad atkreiptų žmonos dėmesį. Žozefina atsisuko – nespėjo susišukuoti ryte, susuktus į kuodą jos plaukus prilaiškė pieštukas.

– Einu pasivaikščioti...

– Ar grįši pietų?

– Nežinau... Gal geriau nelauk manęs.

– Imtum ir pasakytum tiesiai šviesiai!

Jis nemėgo tokių akistatų. Geriau jau būtų išėjęs iš karto, riktelėjęs: „Išeinu, iki greito!“ – ir op! – jis jau laiptinėje – ir op! –

---

\* Duby G., *Le chevalier, la femme et le prêtre*, 2012.

„Pasprink tu tais savo klausimais!“ – ir op! Grįžtant tereikėtų ką nors sugalvoti. Nes grįždavo jis visada.

– Skaitei skelbimus?

– Taip... Šiandien nieko įdomaus.

– Tas, kuris nori dirbti, darbo ras visada!

„Man bet kokio darbo nereikia“, – pamanė Antuanas, bet su žmona mintimis nepasidalijo, nes jau žinojo, kuo baigsis jų pokalbis. Buvo pats metas eiti, bet jis liko stovėti įsikibęs į durų staktą.

– Žinau, ką man pasakysi, Žozefina, jau žinau.

– Žinai, bet nė piršto nepajudini, kad ką nors pakeistum. Galėtum imtis bet ko, kad tik uždirbtum duonai su sviestu...

Jis galėjo tęsti jūdviejų pokalbį, kurį mokėjo mintinai: „baseino prižiūrėtojas, sodininkas teniso klube, apsaugininkas, degalinės darbuotojas...“ – bet visos jo mintys sukosi apie „sviestą“. Darbo paieškų kontekste šis žodis skambėjo kažkaip juokingai.

– Tu dar šypsaisi! – iškošė Žozefina, įsmeigusi į jį žvilgsnį. – Kokia ūkiška, matyt, tau atrodau su tom kalbom apie pinigus! Ponas nori visko daug ir iš karto, ponui neįdomu vargti perniek, ponas trokšta būti vertinamas ir gerbiamas! O dabar ponui gyvenime tereikia vieno – nueiti pas savo manikiūrininkę!

– Apie ką tu kalbi, Žozefina?

– Puikiai žinai, apie KĄ aš kalbu!

Dabar ji stovėjo atsisukusi į savo vyrą, ištiesusi pečius, apsijuosusi riešą virtuviniu rankšluosčiu. Tai buvo kvietimas į dvikovą.

– Jei kalbi apie Mileną...

– Taip, kalbu apie Mileną... Dar nežinai, ar ji galės išeiti pietų? Dėl to negali man atsakyti?

– Žo, liaukis... Geruoju tai nesibaigs!

Tačiau buvo per vėlu. Jos mintys sukosi tik apie jį ir Mileną. Kas bus jai papasakojęs? Kaimynas, kaimynė? Savo name jie mažai

ką pažinojo, bet juk tas, kieno piktas liežuvis, draugų susirasti netrunka. Kas nors bus jį pamatęs einant pas Mileną, gyvenusią gretimame kvartale.

– Papietausit pas ją... Ji bus iškepusi tau kišą ir patieks su žalio-  
mis salotomis. Lengvi pietūs, juk paskui jai dar teks grįžti į darbą.  
Ji...

Žozefina sugriežė dantimis, pabrėždama tą įvardį.

– Vėliau trumpam prigulsite. Ji užtrauks užuolaidas, nusirengs,  
numes rūbus ant žemės ir atsiguls prie tavęs po baltu dygsniuotu  
apklotu...

Jis klausėsi netekęs amo. Milenos lova buvo užklota baltu stan-  
džiu dygsniuotu apklotu. Iš kur ji žino?

– Lankeisi pas ją?

Ji piktai nusijuokė ir laisva ranka tvirčiau suveržė virtuvinį  
rankšluostį.

– Ak, buvau teisi. Baltas dygsniuotas apklotas tinka prie visko!  
Gražu, praktiška.

– Žo, pakaks!

– Pakaks ko?

– Pakaks įsivaizduoti nebūtus dalykus.

– Gal jos apklotas vis dėlto ne baltas?

– Tau tik knygas rašyti su tokia vaizduote...

– Prisiek, kad ji neturi balto dygsniuoto apkloto.

Pyktis jam sukilo staiga. Jis nebegalėjo pakęsti savo žmonos:  
jos mokytojos tono, jos nuolatinių priekaištų, aiškinimų, ką ir  
kaip daryti, jos sukumpusios nugaros, jos beformių, bespalvių  
drabužių, jos neprižiūrėtos ir dėl to paraudusios odos, jos plonų,  
silpnų kaštoninių plaukų. Visa jos povyza bylojo, kaip ji kankinasi  
ir kiek daug sau šykšti.

– Verčiau išėsiu, kol šis pokalbis nenuvedė mūsų per toli!

– Eisi pas ją, ar ne? Turėk drąsos bent jau pasakyti tiesą, kad jau darbo ieškoti nebedrįsti, veltėdi!

Tai buvo paskutinis lašas. Jam užkaito širdis, iš pykčio ėmė tvinkseti smilkiniai. Jis spjaute išspjovė savo žodžius, kad vėliau nereikėtų jų atsiimti:

– Še, kad nori! Einu pas ją kasdien, pusę pirmos. Ji pašildo man picos, kurią valgome jos lovoje, po balta dygsniuota antklode! Vėliau nupurtom trupinius, aš atsegu jos liemenėlę – taip pat baltą! – ir bučiuoju ją visur, visur! Patenkinta? Nereikėjo manęs provokuoti, aš tave įspėjau!

– Ir manęs provokuoti nereikia! Jeigu išeisi pas ją, grįžti nesivargink. Susikrauk lagaminą ir dink. Menkas bus nuostolis.

Jis atsitraukė nuo durų staktos, kurios laikėsi įsikibęs, apsisuko ir kaip lunatikas nusvirduliavo į miegamąjį. Tuomet iš po lovos ištraukė lagaminą, užkėlė jį ant patalų ir ėmė krauti daiktus. Į didelį raudoną lagaminą su ratukais, menantį tuos puikius laikus, kai jis dirbo medžioklinius šautuvus gaminančioje amerikiečių įmonėje „Gunman & Co“, jis sutalpino tris marškinių lentynas, tris marškinėlių stalčius, kojines ir trumpikes. Visą dešimtmetį jis dirbo komercijos direktoriumi Europos rinkai – lydėdavo turtinigus klientus į medžioklę Afrikoje, Azijoje, Amerikoje, miškuose, savanose ar subtropinėse stepėse. Antuanas tebematė save tokį, koks buvo anuomet: šviesios, saulės nugairintos odos vyrą, visad kupiną jėgų ir pasiruošusį išlenkti taurelę kartu su klientais – turtingiausiais pasaulio žmonėmis. Įprastai jis prisistatydavo Tonio vardu. Tonis Kortesas. „Tonis“ skambėjo daug vyriškiau, daug solidžiau nei „Antuanas“. Jam niekada nepatiko jo vardas, kuris, kaip pats manė, skambėjo perdėm švelniai ir moteriškai. Jam reikėjo atitikti savo kompanionus: pramonininkus, politikus, dykaduoniaujančius milijardierius, įtakingų žmonių sūnelius...

Geraširdiškai šypsodamasis jis ruošdavo jiems tauriuosius gėrimus, įdėmiai klausydavosi jų pasakojimų ir skundų, pasidalydavo savo nuomone, nuramindavo juos, stebėdavo, kaip bendrauja vyrai ir moterys, nepraleisdavo pro akis veriančių vaikų žvilgsnių – vaikų, dar nespėjusių užaugti, bet jau pasenusių. Jis džiaugėsi, kad bendrauja su šiais žmonėmis, nors išties ir nepriklausė jų luomui. „Ak! Laimės už pinigus nenusipirksi!“ – tai jis dažnai sau kartodavo.

Jis puikiai uždirbo, metų pabaigoje gaudavo solidžią premiją, turėjo gerą sveikatos draudimą ir bene tiek pat laisvadienių, kiek ir atostogų dienų. Jis džiaugdavosi grįžęs į Kurbevua, į savo daugiabutį, pastatytą dešimtajame dešimtmetyje ir skirtą tokiems pat jauniems darbuotojams, koks buvo pats: tiems, kurie dar negalėjo sau leisti gyventi Paryžiuje, bet laukė – kitapus Senos laukė, kol galės įžengti į gražiuosius sostinės rajonus, kurių šviesas regėjo žibant vakarais. Tos šviesos panėšėjo į tviskantį neoninį pyragą, kurio skonį ir kvapą jie galėjo tik įsivaizduoti. Bėgantis laikas namo nepagailėjo: fasadas buvo išvogtas rūdžių dėl po balkonais besikaupiančios drėgmės, o vaiskiai oranžinės markizės išbluko nuo saulės.

Jis niekad nepranešdavo, kada grįš iš kelionės. Atrakindavo namų duris, stabtelėdavo prieškambaryje, tuomet trumpai sušvilpdavo, tuo pareikšdamas: „Sugrižau!“ Žozefina buvo panirusi į istorines knygas, o Hortenzija atbėgdavo pas jį ir savo mažomis rankytėmis imdavo naršyti po jo kišenes, ieškodama sau dovanos. Zoja plodavo katučių. Abi mažylės pasitikdavo jį vilkėdamos chalatus: viena – rausvą, kita – žydrą. Gražioji, įžūlioji Hortenzija, kuri vedžiodavo jį už nosies, ir apvalaina, glotni, smagurė Zoja. Jis pasilenkdavo prie dukrų ir apkabindavo jas, kartodamas: „Ak, mano mielosios! Ak, mano mielosios!“ Tai buvo jų ritualas. Kartais jis pajusdavo sąžinės graužatį, prisiminęs, kaip išvakarėse buvo

apsikabinęs kita... tuomet dar tvirčiau suspausdavo mergaites glėbyje, ir tas prisiminimas išgaruodavo. Jis pastatydavo lagaminus į šalį ir įsijausdavo į savo – didvyrio – vaidmenį. Prasimanydavo istorijų apie medžioklę ir žvėrių persekiojimus: apie sužeistą liūtą, kurį jis pribaižė peiliu, apie tai, kaip, užtraukęs kilpą, pagavo antilopę, apie paties ant menčių paguldytą krokodilą. Mergaitės stebėjo jį netekusios amo, tik Hortenzija nenustygdavo vietoje, vis klausinėdama: „O mano dovana, tėveli? O mano dovana?“

Tačiau vieną dieną „Gunmann & Co“ buvo parduota, o jis paprašytas išeiti iš darbo. Štai taip, akimoju. „Taip jau būna su tais amerikiečiais, – aiškino jis Žozefinai. – Pirmadienį esi komercijos direktorius su puikiu darbo kabinetu, o antradienį stoji į bedarbių gretas!“ Taigi jis buvo atleistas. Gavo neblogą išeitinę, tad dar kurį laiką galėjo mokėti už butą, už dukrų mokslus ir kalbų stovyklą, už automobilio priežiūrą, už žiemos atostogas kalnuose. Įvykusias permainas jis priėmė filosofškai. Jis ne pirmas, kuriam taip nutiko, jis – ne koks eilinis vyriokas, tad netruks rasti naują darbą. Taip, jis – ne eilinis, bet rasti darbą... Jo buvę kolegos vienas po kito įsidarbino kitur, sutikdami su mažesniu atlyginimu, su ne tokiomis atsakingomis pareigomis, su darbu užsienyje. Jis vienintelis liko skaityti darbo skelbimų.

Dabar, santaupoms senkant, Antuanas jautė, kad jo optimizmas blėsta. Ypač naktį. Jis nubusdavo apie trečią ryto, tyliai pakildavo iš lovos, įsipildavo viskio ir įsitaisydavo svetainėje priešais televizorių. Tuomet išsitiesdavo ant sofos ir su taure rankoje imdavo perjunginėti televizijos kanalus. Iki tol jis manėsi esąs labai stiprus, labai protingas, apdovanotas dideliu išvalgumu. Matydamas, kaip klysta kolegos, jis nieko nesakydavo, tik pagalvodavo: „Ak! Man nebūtų nutikę nieko panašaus! Aš patyręs!“ Išgirdęs kalbas apie įmonės pardavimą ir galimus atleidimus, jis buvo šventai

įsitikinęs, jog dešimtmetis, kurį praleido „Gunmann & Co“, prilygo įrodymui, kad jis yra vertinamas darbuotojas ir kad niekas jo taip lengvai neatleis.

Jis buvo vienas pirmųjų, paprašytų išeiti.

Tiesą sakant, jis buvo atleistas pats pirmas. Antuanas įkišo iš pykčio sugniaužtą kumštį į kelnių kišenę ir išgirdo, kaip šaižiai subraškėjo pamušalo siūlė – garsas buvo ausį veriantis. Jis susiraukė, palingavo galvą, pasisuko virtuvės pusėn, kur buvo žmona, jau ruošėsi paprašyti jos, kad užtaisytų skylę, bet prisiminė, kad išeina. Jis krovėsi lagaminą. Antuanas išvertė kelnių kišenes – abiejų pamušalai buvo skylėti.

Jis užvirto ant lovos ir įsistebeilijo į savo batų galus.

Darbo paieškos varė jį į neviltį – išsiuntęs užantspauduotą voką su gyvenimo aprašymu, jis virsdavo vienu iš numeriais sužymėtų kandidatų. Jis mąstydavo apie tai Milenos glėbyje, pasakodavo jai, ką darys, kai vieną dieną taps pats sau viršininku. „Su mano patirtimi, – postringaudavo jis, – su mano patirtimi...“ Jis turėjo pažinčių, kalbėjo anglų ir ispanų kalbomis, išmanė buhalteriją, pakentė šaltį ir šilumą, dulkes ir vėją, uodus ir reptilijas. Milena klausydavosi – tikėjo juo. Ji turėjo šiokių tokių santaupų, paveldėtų iš tėvų. Jis dar nebuvo pasakęs jai „taip“ – tikėjosi rasti patikimesnę palydovę savo avantiūrai.

Jiedu susipažino grožio salone, kur Antuanas atlydėjo Hortenziją per jos dvyliktąjį gimtadienį. Milena buvo taip pakerėta mergaitės pasitikėjimo savimi, kad dovanų atliko jai manikiūrą. Hortenzija ištiesė jai rankas taip, tarsi tuo suteiktų jai malonę. „Jūsų dukra – tikra karalaitė!“ – pasakė Milena, Antuanui atėjus pasiimti dukros. Nuo tol kaskart, kai tik turėdavo laiko, ji poli-ruodavo Hortenzijai nagus ir ši, išskėtusi piršteliu, išeidavo iš salono grožėdamasi tviskančiais nagučiais.

Milenos draugijoje jis jautėsi gerai. Tai buvo smulki, guvi, žavinga blondinė. Be kita ko, ji atrodė drovi ir nedrąši, o tai suteikė jam dar daugiau pasitikėjimo savimi.

Jis nukabino nuo pakabų savo kostiumus – tobulai sukirptas, iš gražiausių audinių pasiūtas eilutes. Taip, buvo laikai, kai pinigų trūkumu jis nesiskundė. Jam patiko juos leisti. „Aš dar jų turėsiu, – pratarė jis. – Gyvenimas nesibaigia ties penkta dešimtim, seniuk! Anaiptol nesibaigia!“ Lagaminą jis susikrovė greitai. Tuomet garsiai bambėdamas ėmė ieškoti sąsagų, tikėdamasis, kad Žozefina jį išgirs ir atbėgs maldaudama pasilikti.

Antuanas nuėjo į koridorių ir stabtelėjo prie virtuvės durų. Jis laukė tikėdamasis, kad Žozefina visgi išties jam ranką, siekdama susitaikyti... Kadangi ji nepajudėjo iš vietos ir liko stovėti nusisukusi, Antuanas pareiškė:

– Ką gi... viskas! Išeinu...

– Puiku. Raktus gali pasilikti. Tikrai būsi ką nors pamiršęs ir grįši pasiimti. Tik iš anksto įspėk mane, kad tuo metu nebūčiau namie. Taip bus geriau...

– Tu teisi, aš juos pasiliksiu... Ką pasakysi mergaitėms?

– Nežinau. Negalvojau apie tai...

– Norėčiau būti šalia, kai su jomis kalbėsi...

Ji užsuko čiaupą, atsirėmė į kriauklę ir, vis dar nusisukusi į jį nugara, pasakė:

– Jei tu neprieštarauji, pasakysiu joms tiesą. Neturiu noro meluoti... Viskas ir taip pakankamai skausminga.

– Bet ką tu joms pasakysi? – paklausė jis sunerimęs.

– Pasakysiu tiesą: kad tėtis nebeturi darbo ir dėl to sielojasi, kad jam reikia įkvėpti gryno oro, taigi jis išvažiavo...

– „Įkvėpti gryno oro?“ – pakartojo jis kiek ramesniu balsu.

– Būtent! Taip ir pasakysime. Įkvėpti oro.